

”Flere grønne indkøb – mere grøn vækst”

- Strategi for brug af kommunes indkøb til fremme af grøn vækst 2012-2014.
Tillæg til Indkøbspolitik 2011-2014

- *Forord*

Københavns Kommune er en af Danmarks største offentlige indkøbere. Hvert år køber kommunen varer og tjenesteydelser hos private leverandører for godt 8,7 mia. kr. Det er køb, der fordeler sig over et stort antal forskellige produkter og ydelser, og som samlet set udgør en betydelig efterspørgselskraft.

København har igennem de seneste år sat en ambitiøs dagsorden om at skabe mere grøn vækst – det vil sige gang i økonomien gennem miljø- og klimavenlige tiltag. Grøn vækst handler derfor om at skabe økonomisk vækst via grønne investeringer og innovation, der samtidig medvirker til CO₂-reduktioner gennem udvikling af fremtidens grønne løsninger.

Kommunens efterspørgsel skal drejes, så grøn vækst bliver en dimension i vores indkøb, hvor det er fornuftigt – både når det gælder kvalitet, miljø og økonomi. Det kan netop ske, fordi grønne indkøb også er intelligente indkøb – det er varer, med lang levetid og lavt strømforbrug, eller serviceydelser, hvor der er tænkt nøje over, hvordan ressourcerne bliver anvendt.

Denne strategi sætter rammerne for, hvordan Københavns Kommune konkret vil arbejde videre med at fremme grøn vækst gennem indkøb. Den indeholder de overordnede områder og principper, som vi vil arbejde ud fra, og den indeholder sidst i dette oplæg et katalog over de konkrete indsatser.

Dermed skal strategien også støtte op om den kommende 2025-plan, der skal an vise vejen for, hvordan vi når målet om at blive verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025, ligesom strategien bidrager til at nå målene i klimastrategien for hovedstadsregionen.

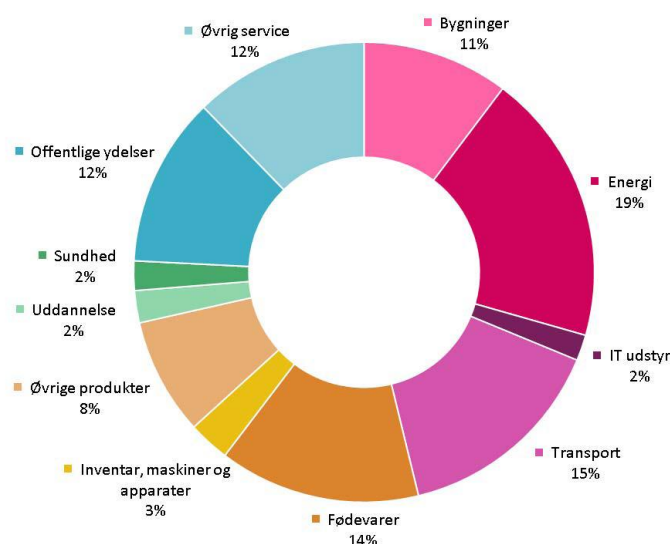
Med strategien fortsætter vi et arbejde, som allerede er godt i gang - derfor kalder vi den ”Flere grønne indkøb – mere grøn vækst”.

- *Hvor er det vigtigt at sætte ind?*

Nogle typer forbrug forurener mere end andre. Derfor skal Københavns Kommune skele til, hvor indsatsen giver størst effekt i forhold til at reducere miljø- og klimapåvirkninger og hente de økonomiske gevinster.

Når det gælder klimaet, viser en pilotundersøgelse fra Odense Kommune – bestilt af Miljøstyrelsen¹ og udarbejdet af NIRAS² – at bygge- og anlægsområdet, transport og fødevarerindkøb alene tegner sig for 45% af den klimabelastning, som Odense Kommunes indkøb medfører. Andre store områder er offentlige ydelser og service samt forskellige energiforbrugende produkter. Endelig er køb af energi det største enkeltstående område.

Figur 1: Klimabelastningen (inklusive for produktion af varer)³ ved kommunale indkøb – fordelt på kategorier⁴

Figuren udstikker pejlemærker for, hvor indsatsen i kommunen skal koncentreres. På nogle områder satser Københavns Kommune allerede på grønne løsninger – det gælder eksempelvis inden for energirenoveringer, fødevarer samt energiforsyning. På fødevarerområdet har kommunen i flere år

¹ Miljøstyrelsen: Miljøregnskab for pilotkommune - Odense, <http://www.mst.dk/Publikationer/Publikationer/2011/11/978-87-92779-47-2.htm>

² NIRAS er en international rådgivningsvirksomhed med aktiviteter inden for blandt andet byggeri og infrastruktur, forsyning, miljø og natur, klima og energi samt planlægning og udviklingsbistand.

³ Klimabelastningen ved scope 1,2 og 3 samt belastningen forårsaget ved brug af land.

⁴ Offentlige ydelser dækker over betalinger til stat, region og øvrige kommuner (opgørelsen over Københavns Kommunes indkøbsvolumen i forordet er eksklusiv disse udgifter). Øvrig service dækker over indkøb af en lang række serviceydelser, så som revisorer, advokater, konsulenter m.m. overvejende fra private virksomheder. De øvrige kategorier dækker primært over indkøb af produkter og materialer. Kategorien bygninger indeholder dog både varekøb og tjenesteydelser, da denne kategori bl.a. dækker over entreprenørydelser, som både indeholder byggearbejde og byggematerialer. Energi dækker over kommunens samlesw forbrug af el, varme, gas samt vand og kloak. Dette betyder, at miljøpåvirkningen for alle andre kategorier, der indeholder fysiske produkter, som f.eks. computere, kun omhandler miljøpåvirkningen ved produktionen og afskaffelsen af produktet og ikke et eventuelt strømforbrug i brugsfasen.

arbejdet for at omlægge til økologi, hvilket typisk medfører et mindre forbrug af kød, der har en stor klimabelastning. Udfordringen er her at nå målsætningen om at omlægge 90 % af den mad, som kommunen er ansvarlig for at servere, til økologi i 2015. Ligeledes er kommunens energiforsyning dækket af klimaplanen, hvor denne udgør ca. 80% af de initiativer, som skal være med til at gøre Københavns Kommune CO₂-neutral i 2025.

På baggrund af fig. 1 vil Københavns Kommune i perioden 2012-2014 koncentrere sin indsats inden for følgende områder:

- Transport
- Energiforbrugende produkter
- Byggeri

Hertil kommer enkeltstående indkøbsområder, hvor der særligt vurderes at være et potentiale.

Foruden afgrænsningen ift. valg af fokusområder, er det vigtigt, at Københavns Kommune forholder sig til, hvordan især klimapåvirkninger måles, når der er tale om CO₂-reduceringer.

Kort fortalt måles klimabelastningen inden for tre scopes:

- Scope 1: Den direkte påvirkning af klimaet, eks. forbrug af brændstof i et af kommunens køretøjer.
- Scope 2: Indirekte påvirkning af klimaet, eks. CO₂-udledning fra kraftværker som følge af kommunens forbrug.
- Scope 3: Alle andre indirekte påvirkninger, eks. klimabelastningen ved at fragte en delkomponent fra Kina til en dansk producent, hvor det eks. indgår i et af kommunens indkøbte produkter.

De danske udbudsregler indskærper dog, at krav stillet i udbudsmaterialet, som udgangspunkt skal relatere sig til produktet. I forhold til at reducere klimabelastningen gennem grønne indkøb vil det derfor være mest hensigtsmæssigt at tage fat på scope 1 og 2 påvirkningerne, da disse juridisk set vil være lettere at anvende.

Københavns Kommune vil derfor i perioden 2012-2014 koncentrere sig om at:

- Reducere CO₂-udledningen ved scope 1 og 2 påvirkninger
- Hvor det er juridisk muligt og økonomisk fornuftigt også at reducere scope 3 påvirkninger.
 - Eks. indregning af produkters bortskaffelse i levetidsberegninger.

- *Strategisk platform – strategi og organisation*

Et blik på landene omkring Danmark viser, at en ambitiøs indsats for at fremme grøn vækst gennem indkøb her er båret af blandt andet fælles mål og indsatser, samarbejde på tværs af myndighedsniveauer og udvikling af kompetencer og fælles værktøjer. Det er den erfaring, som ligger til grund for kommunens strategi for grønne indkøb.

Nuværende niveau for grøn vækst i offentlige indkøb (baseline) i Københavns Kommune

Københavns Kommune vil inden for følgende områder:

Strategi og handleplaner:

- Udarbejde egen handleplan for grøn vækst og indkøb

Metode og værktøjer:

- Introducere udregnings- og metodeværktøjer samt miljøkriterier i udbudsprocessen, herunder:
 - o Beregner af levetidsomkostninger/totalomkostninger for produkter.
 - o Vejledning til funktionsudbud

Medarbejderudvikling:

- Uddanne indkøbere og udbudsjurister til at varetage grønne udbud/indkøb

Samarbejde og partnerskaber:

- Øge indsatsen ift. fælles kommunale, nationale og europæiske projekter, der skal intensivere arbejdet med grøn vækst i indkøbspolitikken

Innovation og nytænkning:

- Øge dialogen med markedet omkring nyudvikling og videreudvikling af vare- og tjenesteydelser

Opfølgning og evaluering:

- Sikre opfølgning og evaluering med henblik på fortsat fremdrift.

Københavns kommune opfordrer staten og andre offentlige aktører til:

- At arbejde frem imod en samlet og koordineret indsats for grønne og vækstorienterede indkøb.

Strategi og handleplaner:

Økonomiforvaltningen (ØKF), Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF) og Københavns Ejendomme (KEjd) implementerer initiativerne som beskrevet nedenfor (en uddybende beskrivelse af disse findes i det vedlagte bilag). Der kan forekomme en merudgift for kommunen på visse pilotprojekter på kort og mellemlangt sigt, mod en forventet effekt om markedsmodning, CO₂-reduktion og økonomiske gevinster på længere sigt

Opgave/udbud	Ansvarlig	Implementering	Evt. politisk behandling af endelige forslag
ELFORBRUGENDE PRODUKTER			
Lyskilder (udb.)	ØKF	2012	-
Ladefaciliteter til kommunens egen vognpark af elbiler (udb.)	ØKF (TMF, KEjd)	2012-2014	Indstilling (er kun gældende for pilotprojektet)
Hårde Hvidevarer (udb.)	ØKF	2012-2013	-
Gadebelysning (udb.)	TMF	En årrække	Indstilling
TRANSPORT			
Kørsel (udb.)	ØKF	2012-2013	-
Alternative brændstoffer til renovationsbiler (forsøg)	TMF	2012-2014	Klimaplanen 2025
Grøn kørselsafdeling – CO ₂ -reduktioner ved omstilling af tung kørsel		2012 og frem	Klimaplanen 2025
BYGGERI			
Krav og retningslinjer ved indkøb af byggeri. Revision af ”Miljø i Byggeri og Anlæg”.	TMF (KEjd)	Inden 2014	Indstilling
Udbuds- og samarbejdsformer ved indkøb af byggeri.	KEjd	Løbende	Indstilling. Udmøntes inden for rammerne af anlægs- og udbudsstrategien
Totaløkonomi. Implementering af totaløkonomisk tankegang i kommunens byggeri.	KEjd	2012 og frem	Indstilling. Implementering af lovgivning. Samt politisk beslutning om brug af totaløkonomi, herunder midler til vedligehold og drift.
Bæredygtigt indkøb. Afprøvning af dansk certificeringsordning på et kommunalt byggeri.	KEjd	Igangsættes inden 2015	Budgetoplæg/indstilling. Klimaplan 2025

Indkøb af solceller. Kravspecifikation til indkøb, kortlægning af potentiale og mulige udbudsformer.	KEjd	2012-2015	Budgetoplæg/indstilling. Klimaplan 2025
Lavenergibyggeri. Opførelse af to pilotprojekter i Bygningsklasse 2020.	KEjd	Igangsættes inden 2015	Budgetoplæg/indstilling. Klimaplan 2025
Renovering af eksisterende bygninger. Gennemførelse af to pilotprojekter om helhedsrenovering med store energibesparelser.	KEjd	Igangsættes inden 2015	Budgetoplæg/indstilling. Klimaplan 2025

Metode og værktøjer:

Ansvarlige: Økonomiforvaltningen stiller med hjælp fra Teknik- og Miljøforvaltningen redskaber og værktøjer til rådighed og som den enkelte forvaltning kan/skal benytte sig af.

Følgende værktøjer og metoder forventes at blive en del af en grøn værktøjskasse (listen er ikke udtømmende):

- Vejledning i brugen af funktionsudbud
- Oversigt over / vejledning i muligheden for offentlig-privat samarbejde
- Vejledning i brugen af levetidsomkostninger som tildelingskriterium
- Oversigt over godkendte miljømærkninger
- Oversigt over miljøkrav på udvalgte produkttyper

Værktøjskassen vil når den er færdig kunne findes på kommunens intranet.

Forvaltningerne skal som udgangspunkt bruge levetidsomkostninger i stedet for indkøbspris som tildelingskriterium ved udbud af elforbrugende produkter, medmindre:

- Det ikke er muligt at foretage en sådan beregning på produktet
- Det vurderes, at prisen på en vare- eller tjenesteydelse vil stige markant, hvis leverandøren pålægges at udføre en sådan beregning

Medarbejderudvikling:

Ansvarlige: Økonomiforvaltningen.

Økonomiforvaltningen sikrer i regi af den fælles økonomi uddannelse, at der tilbydes undervisning i brug af konkrete redskaber til grønne indkøb. Uddannelsen forventes at berøre:

- Generel intro til grønne indkøb – hvad er forvaltningerne forpligtet til at lave
- Brugen af funktionsudbud
- Brugen af idéudbud

- Beregning af levetidsomkostninger
- Dialog omkring hvad den enkelte forvaltning kan gøre

Forvaltningerne forpligter sig som minimum til at deltage i uddannelsen med mindst to ansatte.

Samarbejde og Partnerskaber:

Ansvarlig: Økonomiforvaltningen.

Økonomiforvaltningen sikrer, at der findes tilgængelig information for forvaltningerne om indgåelse af partnerskaber og samarbejder, samt for kommunen relevante fonde og udviklingsprojekter.

Et sådant materiale forventes at indgå i en grøn værktøjskasse.

Innovation og nytænkning:

Ansvarlig: Økonomiforvaltningen.

Økonomiforvaltningen etablerer i forlængelse af budget 2012 en digital kommunikationsplatform for dialog med markedet og idé miljøer i forbindelse med et udbud. Meningen er, at interessenter på markedet kan byde ind med gode løsninger og kommentarer til et udbud. Platformen skal mindske transaktionsomkostningerne ved bl.a. grønne udbud.

Opfølgning og evaluering:

Ansvarlig: alle forvaltningerne (forankret i Økonomiforvaltningen)

Økonomiforvaltningen foretager i samarbejde med forvaltningerne en opfølgning og revision af strategien sideløbende med opfølgningen på indkøbspolitikken og kommunens udbudsstrategi frem mod 2014.

Derudover vil Økonomiforvaltningen blandt andet gennemføre følgende tiltag:

- I forbindelse med den årlige effektiviseringsstrategi vil Økonomiforvaltningen løbende afsøge mulighederne for at lave ”grønne” fælles obligatoriske indkøbsaftaler.
- Løbende og særskilt opfølgning på rammeaftaler for at vurdere hvorvidt aftalen anvendes af de decentrale indkøbere. Det betyder blandt andet afsøgning af muligheder for udvikling af compliance-konceptet til også at kunne dokumentere miljø- og klimamæssige effekter.

Forvaltningerne forpligter sig i denne henseende til at:

- Synliggøre grønne produkter i netbutikken.
- Synliggøre på udbudsplanerne, hvilke udbud der forventes at inddrage et grøn vækst perspektiv, samt sikre, at der sker en opfølgning på disse
- Sikre løbende opfølgning og egen evaluering på grønne indsatsområder

Indsats ift. staten og andre aktører:

Kommunen opfordrer staten og andre offentlige aktører til at deltage i arbejdet med at få skabt en samlet indsats ift. grønne og vækstorienterede indkøb.

Opfordringen indeholder blandt andet følgende konkrete forslag:

- Udarbejdelse af en fælles kommunal/national handleplan/strategi, som fastsætter fælles mål og fælles initiativer
- En fælles indsats ift. udviklingen af fælles CO₂-database, beregnings- og metodeværktøjer samt fælles miljømærkninger og certificeringer for udvalgte produktgrupper
- fælles koordineret uddannelsesstilbud således, at offentlige indkøbere og udbudsjurister får en standardiseret introduktion til grønne indkøb/udbud
- tættere samarbejde kommunerne og staten imellem når det gælder grønne og innovative udbud, således markedet har et større incitament til at udvikle nye produkter og teknologier
- samling af fora for erfaringsudvekslinger, fælles konferencer m.v.

Første skridt er, at Overborgmesteren på vegne af Økonomiudvalget sender et brev til Miljøministeren og Vækst- og Erhvervsministeren, hvor der gøres opmærksom på Københavns Kommunes ønsker.